OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Esitys- ja teatteritekniikan ammattitutkinto

Toimeenpanontuki

13.5.2026

Agenda

- Uudistuksen aikataulu
- Tutkinnon perusteet
- Avoimet työpajat
- Mitä uudistuksessa on tehty
- Osaamisen arviointi
- Uudet digivihreät tutkinnon osat
- Osaamisen tunnustaminen
- Oppimisen tuki ja erityinen tuki
- ~~Pienet~~ osaamiskokonaisuudet
- Tukimateriaalia
- Muutoksia aikuisten ammatilliseen koulutukseen
- Tutkinnon omat sivut
- Vinkkauksia

Esitys- ja teatteritekniikan AT Kokonaisuudistuksen aikatauluarvio

- Työ käynnistyi syksyn 2024 aikana kilpailutuksella 12/2024 – 1/2025
- Kirjoitustyö aloitettiin 10.2.2025 Esitys- ja teatteritekniikan ammatti- ja erikoisammatti tutkintojen yhteisellä webinaarilla
- Lausuntokierros järjestettiin 12.1.-8.2.2026 (AT 7/55, EAT 7/48)
- Kolmikantakäsittely järjestettiin 4.3.2026
- Tutkinnon perusteet lähetettiin ruotsin käännöksille 23.3.2026
- Johtokunnan kuuleminen 10.9.2026 (tiivistelmä 14.8.2026 ja taustamuistio 20.8.2026)
- Uudet tutkinnon perusteet julkaistaan lokakuussa 2026
- Uudet tutkinnon perusteet tulevat voimaan 1.1.2027

Järjestämisluvat ja koulutuksen järjestäjät

- Esitys- ja teatteritekniikan ammattitutkinto
  - 11 järjestämislupaa
  - 6 aktiivista koulutuksen järjestäjää

Tutkinnon perusteet

Esitys- ja teatteritekniikan AT ja EAT tilannekuva 2024 - 2025

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT

TUTKINTOJEN MÄÄRÄT

Esitys- ja teatteritekniikan ammattitutkinto (AT) 60 (2024), 54 (2025)
Esitys- ja teatteritekniikan erikoisammattitutkinto (EAT) 12 (2024), 1-4 (2025)

TUTKINNON OSIEN MÄÄRÄT

Esitys- ja teatteritekniikan AT 276 (2024), 234 (2025)
Esitys- ja teatteritekniikan EAT 33 (2024), 6 (2025)

Esitys- ja teatteritekniikan AT

Esitys- ja näytäntötyön osaamisala 21 (2024), 18 (2025)
Lavastustekniikan osaamisala 1-4 (2024), 9 (2025)
Teatteri- ja tapahtumatekniikan osaamisala 33 (2024), 27 (2025)
Ei tietoa 1-4 kpl

Esitys- ja teatteritekniikan EAT

Ei osaamisaloja tai tutkintonimikkeitä

Esitys- ja teatteritekniikan AT

2024

Esitys- ja teatteritekniikan AT:n suoritusmäärät ovat pysyneet kohtuullisen tasaisina, vaihteluväli on pieni.

Esitys- ja teatteritekniikan AT:ssa suurin osa suorituksista on teatteri- ja tapahtumatekniikan tai esitys- ja näytäntötyön osaamisalalta. Muilta osaamisaloilta suoritukset ovat yksittäisiä.

2025

Esitys- ja teatteritekniikan AT:n suoritusmäärät ovat pudonneet hivenen edellisestä vuodesta.

Esitys- ja teatteritekniikan AT:n tutkinnon osien suoritusmäärät ovat pudonneet edellisvuosiin verrattuna.

Esitys- ja teatteritekniikan EAT

2024

Esitys- ja teatteritekniikan EAT:n tutkinnon osien suoritusmäärät ovat olleet nousujohteisia, joskin määrät ovat edelleen kovin pieniä.

2025

Esitys- ja teatteritekniikan EAT:n tutkinnon ja tutkinnon osien suoritusmäärät ovat pudonneet merkittävästi.

Perustutkinto (EQF 4)

osoitetaan laaja-alaiset ammatilliset **perusvalmiudet** alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään **yhdellä työelämän toimintakokonaisuuteen** liittyvällä osa-alueella.

Ammattitutkinto (EQF 4)

osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti **kohdennettua ammattitaitoa**, joka on perustutkintoa syvällisempää tai **kohdistuu rajatumpiin työtehtäviin**.

Erikoisammattitutkinto (EQF 5)

osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti kohdennettua ammattitaitoa, joka on ammattitutkintoa **syvällisempää ammatin hallintaa tai monialaista osaamista**.

Laadukas tutkinnon peruste – Mitä tulee huomioida?

1. Perusteet vastaavat työelämän tarpeisiin
   - Perusteet ovat ajan tasalla
   - Tutkinnon osat ovat työelämälähtöisiä
2. Tutkinto muodostuu loogisesti eri tutkinnon osista
   - Pakolliset ja valinnaiset tutkinnon osat muodostuvat toisiaan täydentävän kokonaisuuden
   - Useissa eri työtehtävissä tai prosessissa tarvittava osaaminen on kirjoitettu perusteisiin johdonmukaisesti
3. Perusteet antavat puitteet luotettavalle ja monipuoliselle arvioinnille
   - Ammattitaitovaatimukset (osaamistavoitteet) ja arvioinnin kriteerit ovat selkeät
   - Ammattitaidon osoittaminen on mahdollista erilaisissa työpaikoissa
4. Perusteissa käytetty kieli on selkeää
   - Terminologia on selkeää ja yhdenmukaista
   - Kieli on sujuvaa
5. Perustemääräyksen julkaisutapa on saavutettava ja selkeä
   - ePeruste palvelee käyttäjiään sujuvasti ja havainnollisesti
   - Opetushallitus tarjoaa tukea perusteiden käyttöönotossa

Perustevalmistelun eteneminen, avoimet työpajat

Avoimet työpajat

- Avoimia työpajoja järjestettiin 71
  - Asiakokonaisuuksia käsiteltiin osaamisalakohtaisesti
    - Esitys- ja näytäntötyö
    - Lavastustekniikka
    - Nukketeatteri
    - Teatteri- ja tapahtumatekniikka
- Lisäksi järjestettiin erillisiä asiantuntijakuulemisia
- Työn etenemistä esiteltiin myös Esittävien alojen työelämätoimikunnassa

Esitys- ja teatteritekniikan AT uudistaminen

Esitys- ja teatteritekniikan tutkinnon perusteet

Ammattitutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen osaamisaloittain

- Lavastustekniikan tuotantoprosessissa lavasteiden rakentajana sekä lavasteiden ja tarpeiston valmistajana toimiminen
- Esitys- ja näytäntötyön tuotantoprosessissa maskeeraajana, kuiskaajana, järjestäjänä ja tarpeistonhoitajana toimiminen
- Teatteri- tai tapahtumatekniikan tuotantoprosessissa valo-, ääni-, video- ja näyttämötekniikan tehtävissä toimiminen
- Nukketeatterissa, teatterinuken valmistajana ja teatterinukkekasvattajana toimiminen

Esitys- ja teatteritekniikan AT, 150 osp, nykyinen malli

Esitys- ja teatteritekniikan toimintaympäristössä toimiminen 25 osp

Lavastustekniikan osaamisala 125 osp

Lavastustekniikan tuotantoprosessissa toimiminen 55 osp

Osaamisalan valinnaiset tutkinnon osat 35 -70 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 0 – 35 osp

Esitys- ja teatteritekniikan toimintaympäristössä toimiminen 25 osp

Esitys- ja näytäntötyön osaamisala 125 osp

Esitys- ja näytäntötyön tuotantoprosessissa toimiminen 55 osp

Osaamisalan valinnaiset tutkinnon osat 35 -70 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 0 – 35 osp

Esitys- ja teatteritekniikan toimintaympäristössä toimiminen 25 osp

Teatteri- ja tapahtumatek-niikan osaamisala 125 osp

Teatteri- ja tapahtumatekniikan tuotantoprosessissa toimiminen 55 osp

Osaamisalan valinnaiset tutkinnon osat 35 -70 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 0 – 35 osp

Esitys- ja teatteritekniikan toimintaympäristössä toimiminen 25 osp

Nukketeatterin osaamisala 125 osp

Nukketeatterissa toimiminen 55 osp

Osaamisalan valinnaiset tutkinnon osat 35 -70 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 0 – 35 osp

Pakollisen osaamisen yhtenäistäminen

- Tunnistettiin eri osaamisalojen yhtenäinen osaamistarve, ydinosaaminen
  - Kaikille yhteinen pakollinen tutkinnon osa, 25 osp
  - Osaamisalakohtaiset pakolliset tutkinnon osat, 55 osp
- Nämä ydinosaamiset on kirjoitettiin kahteen kaikille pakolliseen tutkinnon osaan
  - Esitys- ja teatteritekniikan toimintaympäristössä toimiminen 30 osp
  - Esitys- ja teatteritekniikan tuotantoympäristössä toimiminen osa 30 osp

Esitys- ja teatteritekniikan AT, 150 osp

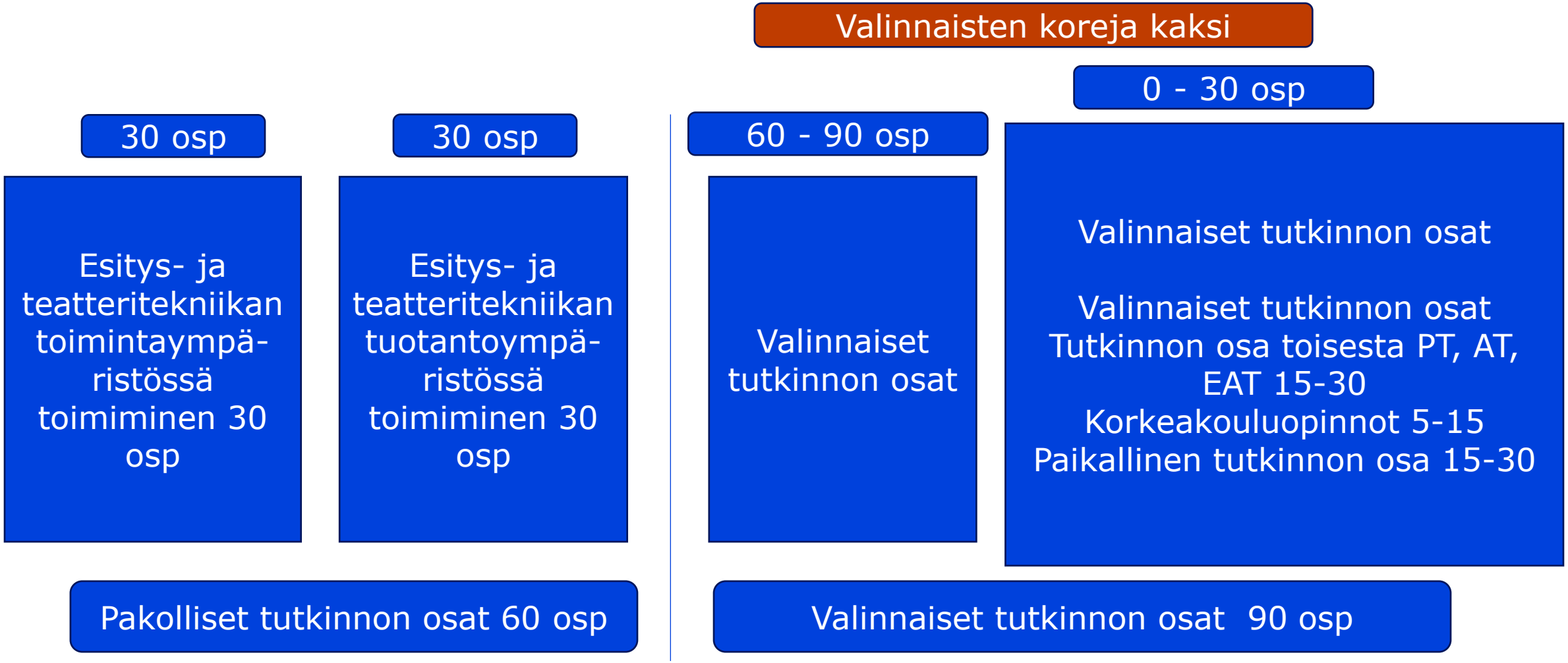

Tutkintokohtaiset valinnaiset kori 1

60 - 90 osp

Kampaamotyöskentely ja irtokarvat tuotannossa
Kaunistavien maskeerausten toteuttaminen
Roolimaskeerauksen toteuttaminen tuotannossa
Tehostemaskeerauksen toteuttaminen tuotannossa
Kuiskaajan työssä toimiminen
Järjestäjän työssä toimiminen
Pukijana ja pukuhuoltajana toimiminen
Tarpeiston näytäntötyön toteuttaminen
Lavasterakentaminen metallintyöstömenetelmin
Lavasterakentaminen pintakäsittelymenetelmin
Lavasterakentaminen puuntyöstömenetelmin
Suurkuvatulosteet lavasterakentamisessa
Fondien toteuttaminen
Tarpeiston valmistaminen
Teatterinuken valmistaminen
Nukketeatterikasvattajana toimiminen
Esitysteknisten rakenteiden rakentaminen
Esitysteknisen audiovisuaalisen järjestelmän rakentaminen ja käyttäminen
Esitysteknisen äänijärjestelmän rakentaminen ja käyttäminen
Esitysteknisen valojärjestelmän rakentaminen ja käyttäminen
Esitysteknisen tietoverkon rakentaminen ja käyttäminen
Esitystekniikan käyttäminen tapahtumissa
Näyttämätekninen työskenteleminen
Esteettömän tapahtuman järjestäminen

Valinnaiset kori 2

0 - 30 osp

Tutkinnon osa toisesta PT, AT, EAT 15-30
Korkeakouluopinnot 5-15
Paikallinen tutkinnon osa 15-30

Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä 15 osp
Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa 15 osp
Vihreän siirtymän edistäminen 15 ops

3D-mallintaminen ja –tulostaminen 30 osp
Kiertotaloustuotteen valmistaminen 30 osp
Tuotteen korjaaminen 30 osp

Taideteollisuusalan AT valinnaiset

Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta tutkinnosta

- Kyseistä kohtaa on täsmennetty siten, että se tukisi aiempaa paremmin osaamisen hankkimista toisten alojen tutkinnoista.
- Ammattitutkinnot

Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta	15 - 30
•••	
Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista ammatillisen perustutkinnon, toisen ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.	

Tässä kohdassa voimassa oleviksi katsotaan myös siirtymäajalla olevat tutkinnon perusteet

Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa

- Mahdollista sisällyttää kaikkiin perustutkintoihin
- Jatkossa myös kaikkiin ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin (lisätään vuoden 2025 - 2027 aikana)

Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5 - 15

•••

Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa ammatillisissa tutkinnon osissa.

Mikä on muuttunut…

- Työelämässä tarvittava osaaminen ajantasaistettiin, työprosessit auki avattiin ja tarkistettiin tehtäväkokonaisuuksittain
- Tarkasteltiin myös sitä, puuttuuko tutkinnosta jotakin sellaista osaamista, mitä työelämässä tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa
- Eri tutkinnon osissa esille nousseet samankaltaiset osaamiset sanoitettiin kaikkiin tutkinnon osiin samalla tavalla
- Tunnistettiin läpileikkaava osaaminen. Vuorovaikutus ja turvallisuus osaaminen sanoitettiin tarkemmin, omien ryhmittelyotsikoiden alle. Tämä on nähty tärkeäksi kokonaisuudeksi
- Tyyli-, tapa- ja kulttuurihistorian tuntemusosaamista lisättiin
- Tutkinnon osien nimet kuvattiin tekemisen muodossa ja ne muutettiin kuvaamaan tarkemmin nykyisiä tutkinnon osien sisältöjä
- Tutkinnon osissa huomioitiin digitalisuuteen, vihreään siirtymään ja sosiaalisesti kestävään osaamiseen liittyvä osaaminen

Mikä on muuttunut…

- Tutkinnon muodostumisessa luovuttiin osaamisaloista. Tämä lisää monimuotoisuutta, yksilöllisiä opintopolkuja, joustavuutta, osatutkintojen suorittamista ja ketteryyttä
- Tutkinnon osat laadittiin 15 jaollisiksi, 15 osp, 30 osp ja 45 osp laajuisiksi
- Kielitaitovaatimus lisättiin toiseen pakolliseen tutkinnon osaan Esitys- ja teatteritekniikan toimintaympäristössä toimiminen. Kielitaitovaatimus kirjattiin muotoon: viestii työtehtävässään yhdellä vieraalla kielellä. Kielitaito vaatimus oli aiemmin: *kommunikoi työtilanteissa suomen tai ruotsin lisäksi englanniksi tehtäviensä edellyttämällä tavalla*
- Kauttaaltaan tutkinnon osissa käytetty terminologia ja käsitteet ajantasaistettiin. Kirjoitusasut yhtenäistettiin
- Ryhmittelyotsikoiden kirjoitusasu yhtenäistettiin ja ammattitaitovaatimukset selkeytettiin ja yhdenmukaistettiin

Mikä on muuttunut…

- Maskeerauksen tutkinnon osa: Maskeerauksen toteuttaminen tuotannossa jaettiin neljään erilliseen tutkinnon osaan.
- Tämä mahdollistaa paremmin tutkinnon osien hyödynnettävyyden, osatutkintosuorittamisen ja työelämäntarpeet
  - Maskeerauksen toteuttaminen, 35 osp ->
    - Kaunistavat maskeeraukset, 30 osp
    - Roolimaskeeraukset, 15 osp
    - Kampaustyöskentely ja irtokarvat tuotannossa, 30 osp
    - Tehostemaskeeraus tuotannossa, 15 osp
- Fantasiahahmokokonaisuus nimi muutettiin roolimaskeeraukseksi
- Ammattitaitovaatimuksesta: *”tekee tarvittaessa hiusten leikkauksia ja tasauksia”* luovuttiin. Tätä osaamista voi täydentää opintojen jälkeen

Mikä on muuttunut…

- Tulityökorttia vastaava osaaminen tunnistettiin ja vietiin niihin tutkinnon osiin, jossa sitä tarvitaan. Liittyy mm. lavastukseen ja tarpeiston valmistamiseen, jopa kuumaliimapistoolin käyttäminen tarvitsee tätä osaamista
- Esitysteknistä osaamista koskevien tutkinnon osien osalta tarkasteltiin tutkinnon osissa aikaisemmin olevaa ammattitaitovaatimusta, joka velvoittaa rakentamaan ja korjaamaan jatkojohtoa. Tämä vaatimus poistettiin kaikista tutkinnon osista. Tarvittaessa tämä osaaminen opetetaan työpaikkakohtaisesti
- Esitysteknistä osaamista koskevien tutkinnon osien osalta tarkasteltiin ammattitaitovaatimusta, joka koskee pyrotekniikkaa ja tehostesavuja. Tämä osaaminen poistettiin kaikista muista tutkinnon osista paitsi esitysteknistä valojärjestelmää koskevasta tutkinnon osasta. Tunnistettiin, että tätä osaamista ei tarvita muissa tutkinnon osissa

Mikä on muuttunut…

- Tarpeiston, järjestäjän ja puvustuksen tutkinnon osissa ollut ammattitaitovaatimus
  - *”Toimii tarvittaessa järjestäjän, tarpeistonhoitajan, pukijan tai muun näytäntötyöntekijän tehtävässä tilapäisesti tai avustavasti”*
- Tämä ammattitaitovaatimus jätettiin pois kaikista tutkinnon osista, koska tämä osaaminen nähdään työpaikkakohtaiseksi ja se ei toteudu kaikissa paikoissa samalla tavalla
- Esimerkiksi pienet teatterit voivat olla paikkoja, jossa yksi ihminen hoitaa kaikkia edellä mainittuja tehtäviä, mutta asiaa ei voida yleistää eikä tätä asiaa voida tuoda esille tutkinnon perusteissa
- Tämä asia toteutetaan käytännön tasolla

Mikä on muuttunut…

- Laadittiin uusi tutkinnon osa Esteettömän tapahtuman järjestäminen, tähän on noussut tarve työelämästä, tämä tutkinnon osa on kirjoitettu alaneutraaliksi ja se sopii siis muillekin aloille
- Laadittiin uusi tutkinnon osa Fondien toteuttaminen. Tämä osaamistarve on noussut esille useissa eri keskusteluissa työelämän ja koulutuksen järjestäjien kanssa
- Tutkinnon osat
  - Edellisessä tutkinnossa 26 tutkinnon osaa
  - Uudistuneessa tutkinnossa 26 tutkinnon osaa + kaikille tutkinnoille yhteiset valinnaiset tutkinnon osat (digivihreät) 3 + Taideteollisuusalan AT:sta 3 tutkinnon osaa = yhteensä 32 tutkinnon osaa

Mikä on muuttunut…

Tutkinnon osa	Mikä on muuttunut	Muutos
Tarpeiston hoitaminen	Nimi on muuttunut	Tarpeiston näytäntötyö
Teatterinukkekasvattajana toimiminen	Nimi on muuttunut	Nukketeatterikasvattajana toimiminen
Lavasterakentaminen pintakäsittelymenetelmiä käyttäen	Nimi on muuttunut	Lavasterakentaminen pintakäsittelymenetelmin
Lavasterakentaminen suurkuvatulosteita käyttäen	Nimi on muuttunut	Suurkuvatulosteet lavasterakentamisessa
Esitysteknisen videojärjestelmän rakentaminen ja käyttäminen	Nimi on muuttunut	Esitysteknisen audiovisusaalisen järjestelmän rakentaminen ja käyttäminen
Tapahtumateknisten rakenteiden rakentaminen	Nimi on muuttunut. Media-alan AT:ssa samankaltaisuutta	Esitysteknisten rakenteiden rakentaminen

Mikä on muuttunut…

Tutkinnon osa	Mikä on muuttunut	Muutos
Esitystekniikan dokumentointi	Nimi on muuttunut. Laajempi hyödynnettävyys esittävillä aloilla	Tekninen dokumentointi
Esitysteknisen tietoverkon rakentaminen	Laajuus on muuttunut	35 osp -> 15 osp

Osaamisen arviointi

Lainsäädäntö

- Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017
- Hallintolaki 434/2003

Osaamisen arvioinnin lähtökohdat

Osaamisen arvioinnilla

- saadaan tietoja opiskelijan osaamisesta
- varmistetaan tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttaminen
- tuotetaan edellytyksiä itsearvioinnille

Osaamisen arvioinnin lähtökohdat

- Ammatillisessa koulutuksessa osaamisen arviointi perustuu osaamisperusteisuuteen ja kriteeriperusteisuuteen
- Opiskelijan osaamista verrataan tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin
- Arviointi tehdään tutkinnon osittain ja työelämälähtöisesti, jolla varmistetaan yhdenmukaiset arviointikäytännöt
- Ammatillisen koulutuksen lain 531/2017 mukaan osaaminen on osoitettava ja todennettava tutkinnon perusteiden mukaisilla tavoilla, mikä luo lainsäädännön tasolla yhdenmukaisen perustan arvioinnille
- Osaamisen arviointiasteikosta säädetään valtioneuvoston asetuksella ammatillisesta koulutuksesta 673/2017

Esitystapa on muuttunut

Ammattitaitovaa-timuksia on enemmän

Luettavuuden ja hahmottamisen apuna ryhmittely-otsikot

Hyväksytyn suorituksen kriteerit on yhdistetty osaksi ammattitaitovaati-muksia

Tutkinnon osan nimi	Laajuus
Esitys- ja teatteritekniikan tuotantoprosessissa toimiminen	30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Esitystoiminnan tunteminen

Opiskelija

- tuntee omaan ammattialaansa liittyvän tyyli-, tapa- ja kulttuurihistorian
- soveltaa työssään skenografian ja dramaturgian perusteita
- soveltaa työssään esitystoiminnan historiaa
- ymmärtää esitystilan asettamat mahdollisuudet ja rajoitteet
- tuntee esitystoiminnan erityispiirteet
- huomioi työssään tekijänoikeuslainsäädännön
- käyttää erilaisia tiedonhankintamenetelmiä arvioiden tiedon luotettavuutta

Ammattitaito-vaatimukset ja arviointikriteerit

Tuotantoprosessissa työskenteleminen

Opiskelija

- tuntee tuotannon arvot ja käytännöt
- työskentelee tuotantoprosessin aikataulun mukaisesti
- tulkitsee ja noudattaa työsuunnitelmia sekä ohjeita
- tuntee työtehtävään käytettävissä olevat resurssit ja sovittaa työnsä niiden mukaisesti
- hallitsee muutokset ja toimii ratkaisukeskeisesti
- huomioi työssään muut ammattiryhmät
- toimii asiakaslähtöisesti (31325)
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa (19306)
- hallitsee työssään tarvittavia digitaalisia työvälineitä
- dokumentoi tuotannolle tyypillisellä tavalla (31311)
- huomioi toimintansa vaikutukset ympäristöön

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla oman ammattialansa edustajana esitys- ja teatteritekniikan työympäristössä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä valmistamalla ja muokkaamalla metallisia lavasteiden osia esitys- ja teatteritekniikan työympäristössä. Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Liite 1. Arvoperusta

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on kehittää ja uudistaa yksilöiden ammatillista osaamista, työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus antaa valmiuksia toimia ammatillisesti sekä tehdä ratkaisuja eettisen ja kriittisen pohdinnan ja tietoon perustuvan harkinnan pohjalta.

Ammatillisen koulutuksen lähtökohtina ovat ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja monimuotoisuuden arvostaminen. Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja demokratiaa. Osallisuus, aktiivinen toimijuus, avoimuus ja yhteisöllisyys korostuvat ammatillisen koulutuksen toiminnassa.

Ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksiin joustavasti ja vaikuttavasti. Urasuunnittelutaidot ja valmiudet jatkuvaan oppimiseen korostuvat toimintaympäristöjen muuttuessa. Koulutus perustuu työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoaa opiskelijan tavoitteisiin, elämäntilanteeseen ja tarpeisiin sopivia osaamisen kehittämisen tapoja. Turvallinen työskentely, yrittäjämäinen työote ja talouden hallinta ovat osa ammattitaitoa.

Ammatillisessa koulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys ja rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Ammatillinen koulutus lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Ammatillinen koulutus tukee kansainvälistymistä ja globaalia vastuuta.

Arvoperusta toteutuu ammatillisen koulutuksen toimintakulttuurissa sekä osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa eri oppimisympäristöissä.

Näytöt ja osaamisen arviointi opas

- Näytöt ja osaamisen arviointi opas tukee ammatillisia oppilaitoksia näyttöjen toteutuksessa ja osaamisen arvioinnissa
- Päivitetty opas tullut voimaan 23.3.2026
- Opas löytyy ePerusteista

https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammatillinen/10020668/tiedot

Uudet digivihreät tutkinnon osat

Uudet digivihreät tutkinnon osat

- Tutkinnon perusteisiin lisättiin uudet valinnaiset digitaaliseen ja vihreän siirtymän osaamiseen keskittyvät tutkinnon osat sekä joustavuutta tukeva valinnaisuus
- Digivihreän kaksoissiirtymän uudet valinnaiset tutkinnon osat lisätään kaikkiin ammatti- ja erikoisammattitutkinnon perusteisiin vuosien 2025–2027 aikana
- Uudet digivihreän siirtymän valinnaiset tutkinnon osat ovat
  - Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osp
  - Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osp
  - Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osp

Lisätietoja

Mitä on digivihreä kaksoissiirtymä?

- Digivihreä kaksoissiirtymä tarkoittaa samanaikaista digitaalista ja ekologista muutosta, jossa pyritään hyödyntämään digiteknologioita ympäristöystävällisten ja kestävien ratkaisujen edistämiseksi
- Termi yhdistää digitalisaation ja vihreän siirtymän tavoitteita ja toimenpiteitä. Digitalisaatioon kuuluu esimerkiksi tekoäly, esineiden internet ja bigdata
- Vihreään siirtymän tavoitteet liittyvät esimerkiksi uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuteen ja kiertotalouteen

Uusien valinnaisten tutkinnon osien lisäämisen keskeiset vaikutukset

- Vahvistetaan digikyvykkyyden, kokeilukulttuurin ja vihreän siirtymän osaamista ja tuetaan digivihreän siirtymän toteutumista eri ammattialoilla
- Edistetään kehittyvien teknologioiden ja uudenlaisten toimintatapojen laajempaa hyödyntämistä ja käyttöönottoa. Organisaatioiden digivihreän siirtymän edellyttämä osaaminen tukee yritysten kilpailukykyä ja kehitystä

Tutkinnon osat käytännössä

- Tutkinnon osat alakohtaistetaan, eli osaamista tarkastellaan ja kehitetään alan tarpeiden mukaisesti
- Henkilökohtaistamisessa on hyvä ottaa keskusteluun opiskelijan tarpeet ja mahdollisuudet uusien tutkinnon osien suorittamiseen
- Koulutuksen järjestäjät varmistavat kyseisten tutkinnon osien opettajien riittävän osaamisen ja vastaavat opiskelijoiden henkilökohtaisiin koulutustarpeisiin
- Koulutuksen järjestäjät voivat myös tehdä yhteistyötä tutkinnon osien järjestämisessä

Osaamisen tunnustaminen

Muutoksia osaamisen tunnustamisessa

- Tunnustettaessa osaamista ammatillisen perustutkinnon tutkinnon muodostumisen kohtaan korkeakouluopinnot, osaamisen tunnustaminen tehdään hyväksytty -arvosanalla (673/2017, 11 §)
- Ammatillisten perustutkintojen perusteet uudistuvat 1.8.2026 alkaen. Tämän jälkeen ammatillisiin perustutkintoihin voi sisällyttää ainoastaan voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaisia tutkinnon osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
- Siirtymäajalla olevat tutkinnon perusteet katsotaan voimassa oleviksi. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa noudatetaan samaa käytäntöä 1.8.2025 ja sen jälkeen voimaan tulevissa tutkinnon perusteissa
- Uutinen Muutoksia osaamisen tunnustamiseen

Oppimisen tuki ja erityinen tuki

Oppimisen tuki ja erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa – uusi opas on julkaistu

- Opetushallituksen uusi opas Oppimisen tuki ja erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa on julkaistu uuden lainsäädännön toimeenpanon tueksi
- Nykyinen opas Erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa on voimassa 31.7.2026 saakka. Molemmat oppaat ovat käytettävissä ePeruste-palvelussa kevään 2026 aikana

Linkki oppaaseen Oppimisen tuki ja erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa (ePerusteet)

Lue lisää Oppimisen tuen uudistus ammatillisessa koulutuksessa

~~Pienet~~ osaamiskokonaisuudet

~~Pienet~~ osaamiskokonaisuudet

Tarve ei aina ole koko tutkinnon suorittamiseen, jotta voidaan…

- Vastata joustavasti ja nopeasti muuttuviin työelämän osaamistarpeisiin
- Pystytään toimimaan muuttuvissa työtehtävissä osaamista päivittämällä
- Edistetään työllistymistä

Myös uudistunut ammatillisen koulutuksen rahoitus tukee tutkinnon osien suorittamista ja tarjontaa

TUTKE 4 -työryhmän suositukset 2023

- Virallisessa koulutusjärjestelmässä tutkinnon osat todetaan ~~pieniksi~~ osaamiskokonaisuuksiksi
- Ammatillisen koulutuksen opiskelijalle, erityisesti työmarkkinoilla oleville osaamisen päivittäjille, tulisi aina mahdollistaa tutkinnon osan tai osien suorittaminen eri tutkinnoista
- ~~Pienet~~ osaamiskokonaisuudet ovat työelämän tarpeisiin vastaavia kokonaisuuksia, jotka täydentävät pidempikestoista tutkintokoulutuksen tarjontaa
- Voivat olla yhdistelmiä tutkinnon osista eri osaamisaloilta ja tutkinnoista

Linkki raportille

Tukimateriaaleja

Tukimateriaaleja OPH:n verkkosivut

Sivulle on koottu tukimateriaaleja tutkinnon perusteista ja ajankohtaisista toimeenpanon tuen tilaisuuksista

Linkki sivustolle

Uudistuvat tutkinnon perusteet - webinaarisarja syksy 2024

Oheiset tukimateriaalit sisältyivät Uudistuvat tutkinnon perusteet -webinaarisarjan koulutustilaisuuksiin syksyllä 2024. Aiheina olivat henkilökohtaistaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, pienet osaamiskokonaisuudet ja paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat, osaamisen arviointi sekä poikkeaminen ja mukauttaminen.

Materiaalilinkit

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen_28.8.2024.pdf (pdf, 1.06 MB)
Perustutkinnon perusteista poikkeaminen ja mukauttaminen_19.11.2024.pdf (pdf, 863.29 KB)
Osaamisen arviointi 31.10.2024.pdf (pdf, 1.56 MB)
Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva tutkinnon osa_esitys_2.10.2024.pdf (pdf, 377.12 KB)
Pienet osaamiskokonaisuudet 2.10.2024.pdf (pdf, 1.09 MB)
Henkilökohtaistaminen_11.9.2024.pdf (pdf, 695.59 KB)

Muutoksia aikuisten ammatilliseen koulutukseen

Aikuisten ammatilliseen koulutukseen esitetään muutoksia

- Opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen koulutuksen jatkuvaa oppimista ja työikäisten koulutustarjontaa valmistelevan työryhmä ehdottaa muutoksia aikuisten ammatilliseen koulutukseen
- Työryhmä ehdottaa, että toisen asteen tutkinnon jo suorittaneet ohjattaisiin ammatillisessa koulutuksessa ensisijaisesti suorittamaan ammatti- ja erikoisammattitutkintoja, tutkinnon osia ja tutkinnon osista muodostuvia osaamiskokonaisuuksia
- Perustutkintokoulutus suunnattaisiin ensisijaisesti ensimmäistä toisen asteen tutkintoa suorittaville
- Tavoitteena on vähentää moninkertaista koulutusta

Aikuisten ammatilliseen koulutukseen esitetään muutoksia

- Keskeinen ehdotus on, että tutkinnon osista muodostetaan osaamiskokonaisuuksia, joiden laajuus olisi 15-60 osaamispistettä
- Kohdennettuun osaamistarpeeseen vastaavat osaamiskokonaisuudet voisivat sisältää osaamista yhdestä tai useammasta tutkinnoista ja niihin voitaisiin yhdistää eri alojen osaamista
- Osaamiskokonaisuuden voisi suorittaa myös oppisopimuksella tai työvoimakoulutuksena. Koulutuksen suorittaneelle annettaisiin todistus, jossa näkyvät osaamiskokonaisuuden nimi ja suoritetut tutkinnon osat
- Osaamiskokonaisuudet olisi tarkoitettu erityisesti ammattikoulutetun työvoiman osaamisen kehittämisen tarpeisiin. Ne vastaisivat osaamisen täydentämiseen, mutta voisivat riittää myös uudelle alalle kouluttautumiseen
- Linkki raportille

Tutkinnon omat sivut

Esitys- ja teatteritekniikan AT

- Tutkinnon omat verkkosivut, joiden avulla uudistuksen etenemistä voi seurata ja tulla mukaan tilaisuuksiin
  - Esitys- ja teatteritekniikan AT https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esitys-ja-teatteritekniikan-ammattitutkinto

Muita vinkkauksia

Avointen oppimateriaalien kirjasto

Maksuttomia
avoimia oppimateriaaleja
kaikille eri koulutusasteille.

Käytä opetuksessa tai
kehitä omaa osaamistasi.

Lue lisää aoe.fi-palvelusta

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Jaa osaamistasi.
Opi uutta.

aoe.fi

Avointen oppimateriaalien kirjasto

Opetusneuvos
Mialeena Pärssinen
mialeena.parssinen@oph.fi
puh. +358 29 533 1487
ammatillinenkoulutus@oph.fi